

NOORE MUUSIKU VEERG – JUTA ÕUNAPUU

Usutlenud Ardo Västriku

Juta Õunapuu on viiulit õppinud Tallinna Muusikakeskkoolis Tiiu Peäske klassis ning Eesti Muusikaakadeemias Arvo Leiburi juures. 2003. aastal jätkas ta õpinguid Rostocki Muusika- ja Teatri kõrgkoolis Petru Munteanu käe all ja aastast 2006 Kölni Muusikakõrgkoolis Mihaela Martini juhendamisel. Juta Õunapuu on osalenud solisti ja ansamblistina paljudel festivalidel, nagu Pablo Casalsi kammermuusika festivalil Prades'is, Savonlinna kammermuusika festivalil, Meckenburg-Vorpommern Festspielil, Berliini filharmonikute kammermuusika festivalil Zermattis jne. Õunapuu on NYJD Ensemble'i ja NYJD-kvarteti liige. Alates 2010. aasta sügisest töötab ta Gürzenich-Orchester'is Kölnis.

Juta Õunapuu

Photo ©2011 Geoffry Wharton

Kohtun Juta Õunapuuga ajal, mil käib NYJD-festival. Õues on sügiselt vihmane ilm, Juta on teel ostma susse, mida on vaja tuleval NYJD-kvarteti kontserdil.

Mängime kontserdil New York'is tegutseva hiina helilooja Tan Dun'i "Kummitu-sooperit", kus on solistiks pipa-mängija Lan Weiwei. Selles teoses on vaja tihti täiesti hääletult kohti vahetada ning kingade klobistamine ei tule kõne allagi. Seepärast siis sussid. Samuti tuleb suurema ansambli koosseisus esiettekandele Mirjam Tally teos "Signaalid".

Kvartetis mängivad veel Harry Traksmann, Torsten Tiebout ning Leho Karin. Hakkasime koos musitseerima juba mõnda aega

tagasi NYYD Ensemble'i koosseisus, kuid erinevatel põhjustel ei ole ansambel viimastel aastatel tegutsenud. Kvartetikoos seis hakkas aktiivsemalt esinema välismaal. 2010. aastal astusime üles koos Paul Hillier' ansambliga *Theater of Voices* kavaga "Arvo Pärt & Early Music" mitmel pool Euroopas, viimati tegime koostööd Hamburgis resideeruva Nathan Kvartetiga. Repertuaar on kõige rohkem seotud kaasaegse muusikaga, sisaldades loomulikult mitte ainult eesti muusikat vaid ka muud, kuid oleme esitanud ka Schumanni kvintetti. Klassikalise repertuaari mängimiseks on ilmselt vaja hoopis teist lähenemist, kuid kindlasti tahame tulevikus teha kavu, mis ei koosneks ainult uuest muusikast. Eks see tegutsemine on põhiliselt muidugi projektipõhine, sest regulaarseks koosmänguks oleks vaja elada ilmselt ühes linnas, samuti seab igäihe töö omad piirid.

Paras hetk on rääkida ka sinu põhitööst.

2010. aasta sügisest töötan *Gürzenich-Orchester*'is Kölnis, mis mängib nii sümfooniaorkestri kontserte kui ka oopereid. Jagame koos WDR Sümfooniaorkestriga (*West-Deutsche Rundfunk Sinfonieorchester Köln*) Kölni Filharmoonia ilusat saali. Viimasel ajal on tulnud mängida rohkem kontserte, sest ooperimaja on mitu aastat remondis. Ooperid on praegu olnud põhiliselt kontsertettekandena filharmoonia saalis või on tegemist mingite väiksemate ettevõtmistega, näiteks hetkel mängime kohtumajas. Aga mulle meeldib väga, et see ei ole meie mõistes ainult ooperiorkester, vaid tegevused jagunevad umbes pooleks. Tegemist ei ole tavalise, nn repertuaariteatriga, vaid reeglina on kavas korraga ainult kaks ooperit, mis valmistatakse ette, esitatakse ning seejärel võetakse midagi uut. Näiteks oli Prokofjevi "Sõda ja rahu", siis Verdi "Traviata", hetkel Mozarti "La Clemeza di Tito" jne.

Aga oskad sa mingeid erinevusi orkestri töös välja tuua võrreldes siinsega?

Saksamaal on orkestrandide töö väga hinnatud. Ma ei räägi siinkohal rahast, vaid see on ühiskonnas väga kõrgelt hinnatud. Saksamaa saab endale veel seda luksust lubada, et sealsed lepingud on "eluaegsed". Loomulikult tähendab see seda, et ühele vabale kohale laekub paarsada avaldust, kellest siis paarkümmend kutsutakse koha peale ette mängima. Kui sul õnnestub konkurss edukalt läbida, siis tuleb kõige pealt prooviaasta ning kui see on edukalt läbitud, on sul töö kuni 65. eluaastani pluss pension. Samuti on Saksamaal orkestrandidel väga palju õigusi ning nad on mingis mõttes väga kaitstud. Saksamaal on nn Orkestrite Ühing, kuhu sa võid kohe pöörduda, kui orkestris on mingeid probleeme.

Samas ei kaasne eluaegse lepinguga mingit laiskust, sest tööd on piisavalt vähe, et teha selle kõrvalt muid projekte, samuti on töö väga motiveeriv – mängitakse ilusais saalides, heade solistide ja dirigentidega, makstakse piisavalt jne. Kindlasti leidub ka mängijaid, kes ei ole enam nii kõrgel tasemel kui vanasti, kuid see üldine nivoo on ilmselt nii hea. Ma ei saa sellest aru, kui Eestis üle viiekümnene inimene, kes on väga pikka aega orkestris mänginud, pannakse konkureerima koolipingist tulnud noortega. See on lihtsalt ebavõrdne võistlus ja kindlasti saaks soovitud taset hoida mingite teiste vahenditega. Loomulikult on erinevus ka palgas, kuid Saksamaal on see rohkem enda asi, kuidas ja kas taset hoida.

Oled nüüd juba edukalt nii pika tee ära käinud – küsin aga hoopis, kuidas asi alguse sai? Oled pärit muusikute perekonnast, ema töötab TMKK-s kontsertmeistrina ning isa on Rahvusoperis kontrabassimängija, aga miks just viiul? Liiatigi on peaaegu samale teele asunud sinu noorem õde ja vend.

See oli väga lihtne. Mu ema töötas Tiiu Peäske juures ning ta leidis, et tema stiil väikestega töötada on geniaalne. Ja see otsus tuli ainult meie vanemate sümpaatiast tema vastu. Keegi meist lastest ei käinud lasteaias ning me olime tihti ooperis või B-majas (*seal toimuvad põhiliselt TMKK keelpillide erialatunnid*). Minu esimeses viiulitunnis kuueselt ütlesin, et ega ma ei taha viiulit mängida. Tiiu ütles seepeale, et me lihtsalt siin tunnis proovime. Aga peagi hakkas see asi ka meeldima, eriti lehest lugemine. Ja teised? Ma arvan, et see on tüüpiline lahendus muusikutest vanematega, sest muusika oli kogu aeg ümber ringi. Liiatigi tundub, et muusikakeskkool on väga hea variant alguseks, sest õhkkond on seal väga südamlük. Saksamaal on see alustamine teistmoodi. Kui sa tahad, et sinu laps õpiks pillimängu, siis tuleb otsida mõni eraõpetaja või siis ka muusikakool, aga loomulikult põhiharidus tuleb kusagil mujal koolis omandada.

Eks mul oli muidugi ka siin ka eelis, et sain klaveriga mängida nii palju ja millal iganes tahtsin. Mujal maailmas on see juba võimatu.

Ja Tallinna Muusikakeskkoolile järgnes?

Esimesed kolmteist aastat õppisin Tiiu Peäske juures ning ma pean tema mõjusid kõige suuremaks. Muusikakeskkooli lõpetanuna olin ühe aasta Arvo Leibur juures Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias, mis oli väga kasulik ning seejärel astusin 2003. aastal Rostocki Muusikakõrgkooli prof. Petru Munteanu klassi (*Munteanu on olnud ka Rahvusvahelise konkursi Noor Muusik žüriis*). Ma ei kahetse seda sammu, aga võib-olla valitses toonases Eestis natukene infopuudus selles osas, mis võimalused on minna ning kuhu on võimalik minna. Nüüd

tagantjärele olen mõelnud, et kui oleksin rohkem ringi vaadanud, oleksin teinud ehk mõne muu otsuse. Kolm aastat olin Rostockis ning siis asusin õppima Kölni Muusikakõrgkooli Mihaela Martini juurde, mis oli minu jaoks täiesti super. Loomulikult jääb minu tähtsaimaks mõjutajaks Tiiu, kuid see aeg Mihaela Martini juures oli samuti väga suure tähtsusega. Kogu see Kölni kool üldse on kirjeldamatu, palju viibis tundides Mihaela Martini tšellistist abikaasa Frans Helmerson, kes vajadusel tegi oma märkusi ning nad mängisid ise väga palju ette. Iga suvi osalesin ka nende kursustel. Kölni Muusikakõrgkoolis õpetab veel Zakhar Bron, kes on tõenäoliselt praegu kõige kuulsam viiuliõpetaja, Viktor Tretjakov jne. Köln on üldse väga elav linn; filharmoonias võib kuulata pea igal õhtul maailmakuulsaid orkestreid ja see kõik on väga hariv.

Aga kuidas suhtud konkurssidesse?

Loomulikult tegin ma õpingute ajal igasugu koolisiseseid konkursse ning ka muid, kuid üldiselt nendel osalemine mulle ei meeldinud. Võib-olla sain ka aru, et see pole minu jaoks ning mulle tegelikult meeldib väga teistega koos musitseerida. Maailmas ainult solistina või kammermuusikuna läbi löömine on peaaegu võimatu. Loomulikult võib mingi prestiižse konkursi võit sillutada teed tulevikuks, kuid samas see ei pruugi midagi tähendada. Selle järel, kui sain tööle orkestrisse, ei ole ma konkursse enda lõbuks teinud (*Naerab*). Samas arvan, et kõik, mis inspireerib rohkem harjutama, on kasulik.

Kas sa kujutad end ette ka õpetajana?

Ma õpetasin eelmisel suvel Neeme Järvi meistrkursustel ning see meeldis mulle väga! Paar korda Eesti käies olen andnud tunde Tiiu Peäske õpilastele, aga üldiselt ma praegu ei õpeta. Sest õpetamistöole peab pühenduma ja see võtab ka palju aega. Kuigi kunagi tulevikus tahaksin seda ehk rohkem teha, alustada ehk mõne eraõpilasega. Saksamaal tegelevad tegelikult kooliväliselt õpetamisega paljud, sest puudub selline keskne koolisüsteem nagu siin. Väga kaua võetaksegi eratunde, kuni lõpuks saab astuda kusagile muusikaakadeemia noorteosakonda vmt.

Juba palju aastaid tagasi kohtasin sind täiesti juhuslikult jalgratta seljas ühel kruusateel Hiiumaal. Kui palju sul on aega seal praegu käia?

Ikka iga suvi! Sellel suvel olin Eestis kolm nädalat ja sellest kaks Hiiumaal. Puhkus muusikule suvel on täiesti luksuslik, kuid seda olen õppinud, et mingid

nädalad peavad olema täiesti vabad. Mida rohkem elad sellises linnas nagu Köln, seda enam muutub Hiiumaa paradiisiks.

Suhe Eestiga on minu jaoks väga tähtis. Sellepärast ka see kvartett on minu jaoks väga oluline ning ma loodan, et meie tegevus jätkub. Ei ole lihtne olla kultuuriliselt teises keskkonnas, siiski on see kindlustatus kasvõi töö mõttes tunduvalt suurem ja lihtsalt tagasi tulemist ei kujuta ma veel ette. Samas on see Eesti väiksus nagu mingi privileeg, sest sa tunned peaaegu kõiki selle eriala inimesi.

Aitäh! Jõudu!

